

บทที่ 3

การต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน

แนวความคิดของนักคิดและนักประชัญญาต่าง ๆ ได้มีการเผยแพร่และพัฒนาต่อมาอย่างต่อเนื่อง ประชาชนได้เรียนรู้และดื่นด้วยต่อการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดของตนจากยุคหนึ่งสู่อีกยุคหนึ่งอย่างรวดเร็ว จอห์น ลือค เห็นว่าถ้าผู้ปกครองประเทศชาติไม่วรักษาคำมั่นสัญญาและใช้อำนาจไปในทางทำลายลังสิทธิตามธรรมชาติของประชาชนแล้ว ประชาชนย่อมมีสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลงและเพิกถอนอำนาจของผู้ปกครองนั้นได้ แนวความคิดนี้เป็นทฤษฎีว่าด้วยสิทธิตามธรรมชาติของบุคคลนั้น ซึ่งตรงข้ามกับทฤษฎีว่าด้วยอำนาจเด็ดขาดของรัฐชาติปัตย์ของ โธมัส ชอนส์ ต่อมาแนวความคิดของ จั้ง จาคส์ รัสโซ่ ได้ช่วยเสริมต่อแนวความคิดของ จอห์น ลือค จนมีอิทธิพลต่อการเรียกร้องต่อสู้ของชาวเมริกันและชาวฝรั่งเศสในเวลาต่อมา แนวความคิดนี้ได้แพร่หลายไปในบรรดาคนคิด นักการเมือง และประชาชน จนเกิดการต่อต้านและต่อสู้ในการใช้อำนาจปกครองเกินขอบเขต ในที่สุดก็เกิดเหตุการณ์สำคัญที่กล่าวไว้ว่า เป็นการต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนในเวลาต่อมา เหตุการณ์สำคัญดังกล่าวคือ

3.1 มหาภูมิตรแมกนาคาร์ตา

ในต้นคริสตศตวรรษที่ 13 ณ ประเทศอังกฤษ พระเจ้าจอห์น (John) กษัตริย์แห่งอังกฤษใช้อำนาจในการปกครองอย่างไม่เป็นธรรม ประชาชนได้รับความเดือดร้อนไปทั่ว ในที่สุดพวกรุนแรงและนักบุญว่าได้ลูกนี้ต่อต้านและบังคับให้พระเจ้าจอห์นลงพระนามประกาศใช้กฎหมายฉบับหนึ่ง คือ “The Great Charter” หรือ “มหาภูมิตรแมกนาคาร์ตา” (Magna Carta) เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน ค.ศ. 1215 ซึ่งนับว่าเป็นเอกสารชั้นแรกทางประวัติศาสตร์ในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยมีบทบัญญัติรวมทั้งสิ้น 63 ข้อ (กุลพล พลวัน 2538: 30) นีสาระสำคัญคือ

- พระมหาษัตติริย์จะเก็บภาษีโดยไม่ได้รับความยินยอมจากที่ประชุมของพวกรุนแรงและพวกรุนแรงไม่ได้
- การด่วนใช้หรือไม่ใช้กฎหมายบังคับแก่นุคคลหนึ่งบุคคลใด จะกระทำไม่ได้
- ได้บัญญัติรับรองสิทธิของประชาชนในการเคลื่อนย้ายภายในประเทศ และการเดินทางออกนอกประเทศโดยเสรีด้วย

นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองด้วยสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอีก คือ “The Act of Habeas Corpus” ซึ่งบัญญัติขึ้นในปี ค.ศ. 1679 (วีระ โลจายะ 2532: 31) ซึ่งมีสาระสำคัญพอสรุปได้คือ

- ถ้าบุคคลใดถูกจับกุมโดยเห็นว่าเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายผู้ถูกจับกุมหรือผู้มีส่วนได้เสียสามารถยื่นคำร้องขอโดยแสดงหลักฐานคดีศาลให้ทำการไต่สวนพิจารณาว่าการคุณชั้งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ได้
- เมื่อศาลได้รับคำร้อง จะออกหมายเรียกที่มีชื่อว่า “Habeas Corpus ad Subjicidum” เพื่อเรียกผู้ที่จับกุมกักขังและผู้ที่ถูกจับกุมมาศาลเพื่อชี้แจงแสดงเหตุผลว่าการจับกุมนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ต่อมาได้มีการประกาศใช้กฎหมาย “The English Bill of Rights” เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1689 โดยได้กำหนดถึงความเป็นอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีที่จะดำเนินคดีโดยไม่ซักซ้า ห้ามเรียกหลักประกันในการประกันตัวมากเกินไป ห้ามลงโทษด้วยวิธีการอันໂหาร้ายกาจ นอกจากนี้ยังได้รับรองถึงสิทธิของประชาชนที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยถูกบุนเดิน

3.2 การประกาศอิสรภาพของอเมริกา

มูลเหตุของการประกาศอิสรภาพของอเมริกาสืบเนื่องมาจาก การปักธงของประเทศอเมริกา คือประเทศอังกฤษกับดินแดนอาณานิคมของอังกฤษในทวีปอเมริกา แต่เดิมคนอังกฤษกับคนฝรั่งเศสเกิดข้อขัดแย้งกันในการทำการค้าขนสัตว์ จนเกิดเป็นสงครามเรียกว่า “French and Indian War” ในระหว่าง ค.ศ. 1755 ถึง 1759 และลงนามในสัญญาสงบศึกที่กรุงปารีส เมื่อ ค.ศ. 1763 สงครามดังกล่าวทำให้รัฐบาลอังกฤษต้องเสียค่าใช้จ่ายในการทำสงครามเป็นจำนวนมาก อีกทั้งต้องมีค่าใช้จ่ายในการรักษาความสงบต่อไปอีก รัฐบาลอังกฤษต้องการให้ชาวอาณานิคมเป็นผู้ร่วมออกค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ โดยออกกฎหมายเก็บภาษีแต่ก็ถูกต่อต้านเรื่อยมา จนในที่สุดรัฐบาลอังกฤษได้ออกกฎหมายคือ “The Townsend Acts” ใน ค.ศ. 1767 เพื่อเก็บภาษีเกี่ยวกับเครื่องแก้ว กระดาษ ตะเก็บและใบชา และก็เกิดการต่อต้านอย่างรุนแรงที่เรียกว่า Boston Tea Party ขึ้น รัฐบาลอังกฤษต้องตอบโต้โดยออกกฎหมายเพื่อลบ夷ขาดราษฎร 4 ฉบับ ซึ่งชาวอาณานิคมเรียกกฎหมายเหล่านี้ว่า “The Intolerable Acts 1774” มีเนื้อหาที่ไม่เป็นธรรม เช่น ห้ามพลเมืองในรัฐแมสซาชูเซตส์ประชุมปรึกษาหารือในเรื่องการปักธงที่เดิมเรียกว่า Town Meeting และให้ปิดที่ทำการบอสตันไปจนกว่าจะชำระเงินค่าทดแทนตามราคากำไรที่ขายของใบชาในเหตุการณ์ Boston Tea Party จนครบถ้วน เป็นต้น

มลรัฐอณาจักรต่าง ๆ ได้มีการเกลือนไฟว์และชุมนุมกันเรียกว่า First Continental Congress 1774 และมีความเห็นว่ากฎหมาย 13 ฉบับ ของอังกฤษที่ออกมานั้นละเมิดสิทธิของประชาชนชาวอาณานิคมซึ่งเป็นพลเมืองอังกฤษ เกิดความขัดแย้งจนในที่สุดรัฐบาลอังกฤษ สั่งปิดเมืองท่าอาณานิคมทุกแห่ง การต่อสู้ขบขยี้ตัวรุนแรงมากขึ้นจนทั้ง 13 มลรัฐอณาจักรตัดสินใจแยกตัวออกจากประเทศอังกฤษ โดยได้มอบให้ Thomas Jefferson ขกร่างคำประกาศอิสรภาพ และได้ประกาศ The Declaration of Independence ในวันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ.1776 ในคำประกาศอิสรภาพได้ยืนยันถึงสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ไว้อย่างชัดเจนคือ

“เราถือความจริงที่ได้ประจักษ์แก่ตัวของนั้นเองแล้วว่า มนุษย์เราเกิดมา�ื่อมเท่าเทียมกัน พระผู้เป็นเจ้าได้ทรงประทานสิทธิ์ดิตด้วยความอันไม่อาจพรางจากมนุษย์ได้ สิทธิเหล่านี้คือสิทธิในชีวิต สิทธิในเสรีภาพ และสิทธิในการแสวงหาความสุข และเพื่อที่จะป้องกันสิทธิ์ดังกล่าวไว้ จึงได้จัดตั้งรัฐบาลที่ได้รับอำนาจอันชอบธรรมโดยความยินยอมของประชาชนผู้อยู่ใต้ปกครอง ดังนั้นมีอ ได้ก็ตามที่รัฐบาลดำเนินการปกครองไปในทางที่ทำลายจุดมุ่งหมายดังกล่าวก็เป็นสิทธิของประชาชนที่จะเปลี่ยนหรือล้มเลิกรัฐบาลนั้นเสียได้ และก่อตั้งรัฐบาลขึ้นใหม่ให้ดำเนินตามหลักการ เช่นว่า และให้มีอำนาจที่จะบันดาลความปลดปล่อยและความผาสุกให้ได้มากที่สุด”

ภายหลังจากการประกาศอิสรภาพแล้ว มลรัฐต่าง ๆ ก็พากันประกาศใช้รัฐธรรมนูญของตน เช่น มลรัฐเวอร์จิเนีย ประกาศในปี ค.ศ.1776 มลรัฐแมสซาชูเซตส์ ประกาศในปี ค.ศ. 1780 เป็นต้น รัฐธรรมนูญเหล่านี้ต่างได้รับรองและคุ้มครองถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญของมลรัฐเวอร์จิเนียนั้นได้บัญญัติไว้ชัดแจ้งว่า “โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เป็นอิสระและไม่ได้อยู่ในบังคับบัญชาของผู้ใด” นอกจากนี้รัฐธรรมนูญบางฉบับยังได้กำหนดให้มีองค์กรเพื่อทำหน้าที่พิจารณากฎหมายหรือการปฏิบัติของฝ่ายบริหารว่า ขัดกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่ด้วย

ต่อมาได้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาขึ้น และได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 17 กันยายน 1787 ในอารัมภบทของรัฐธรรมนูญได้รับรองหลักการใน The Declaration of Independence และแสดงวัตถุประสงค์ไว้ด้วยว่า “เราประชาชนแห่งสหรัฐเพื่อที่จะจัดตั้งสหภาพที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อที่จะสถาปนาความยุติธรรม เพื่อที่จะประกันความสงบภายใน เพื่อที่

จะทำให้มั่นคงซึ่งเสรีภาพที่ได้รับมาแก่ตัวของเราเองและชนชั้นหลัง จึงได้บัญญัติและสถาปนา “รัฐธรรมนูญฉบับนี้ไว้สำหรับสหรัฐอเมริกา...” ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไม่ได้มีการบัญญัติไว้มากนัก นับตั้งแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญในปี 1787 จนถึงปัจจุบันมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่สำคัญอยู่ 26 หัวข้อ สำหรับการแก้ไขเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับสิทธิของปัจเจกบุคคล มีการออกกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติม 10 ฉบับแรก ซึ่งถือว่าเป็นคำประกาศว่าด้วยสิทธิของสหพันธ์รัฐอเมริกา (มนตรี รูปสุวรรณ 2538: 111) ซึ่งพอสรุปข้อความที่สำคัญได้ดังนี้

1. การประกันเสรีภาพในด้านต่าง ๆ เช่น ศาสนา การพูด การพิมพ์ การโฆษณา การชุมนุมโดยสงบ และการยื่นเรื่องราวของทุกช่องทาง
2. การอนุญาตให้ประชาชนมีและถืออาชญาตได้
3. กองทหาระยะเข้าไปอยู่อาศัยในเคหสถานบ้านเรือนของรายภูริโดยที่เจ้าของมิได้ยินยอมไม่ได้
4. การตรวจค้นบุคคล เคหสถาน ทรัพย์สิน หรือเอกสารจะต้องมีหมายค้น
5. การพิจารณาคดีอาญาที่มีโทษหนัก เช่น ประหารชีวิต จะต้องผ่านคณะกรรมการลูกขุน ความผิดอันเดียวกันจะมีการพิจารณาพากษาซ้ำอีกไม่ได้ บุคคลจะถูกบังคับให้การปรักปรำตนเองไม่ได้ การลงโทษบุคคล การจำกัดสิทธิจะต้องกระทำโดยกระบวนการของกฎหมาย ทรัพย์สินส่วนตัวถ้าจะนำไปใช้เพื่อสาธารณประโยชน์จะต้องมีการตอบแทนด้วยความเป็นธรรม
6. การพิจารณาพากษาคดีอาญาจะต้องมีล่าช้า และต้องกระทำการโดยเปิดเผย ณ ที่ที่ความผิดเกิดขึ้นโดยลูกขุนที่ไม่มีอคติ บุคคลจะต้องได้รับแจ้งให้ทราบถึงลักษณะ และเหตุที่กล่าวหาและให้ประกัน จะต้องนีทนายแก้ต่าง การสืบพยานจะต้องทำต่อหน้าผู้ต้องหา
7. การกำหนดค่าปรันและ การประกันตัวจะสูงเกินควรไม่ได้ และห้ามการลงโทษที่ทางุณให้ร้าย
8. จำกัดขอบเขตการใช้สิทธิที่ให้ล่วงละเมิดต่อสิทธิของผู้อื่น
9. เลิกการมีทาสและการบังคับใช้โดยไม่สมัครใจ ยกเว้นเป็นการลงโทษตามกฎหมาย
10. ให้ความเสมอภาคของประชาชนอเมริกัน ซึ่งแตกต่างกันในเรื่องเชื้อชาติ ผิว (นพนิช สุริยะ 2537: 44-45)

นอกจากนี้ยังมีฉบับที่ 13 (ค.ศ.1865) เกี่ยวกับการเลิกทางสิทธิของประชาชน และการขยายหลักประกันทางศาลภายในได้หลักที่ว่า “ทุกคนเท่าเทียมกันในการได้รับความคุ้มครองจากกฎหมาย” ส่วนการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิทธิพลเมือง มีดังต่อไปนี้คือ ฉบับที่ 15 (ค.ศ.1870) เกี่ยวกับการห้ามปฏิเสธการใช้สิทธิเลือกตั้งเนื่องจากผิวหนังหรือฐานะความเป็นทาสในอดีต ฉบับที่ 19 (ค.ศ.1920) เกี่ยวกับสิทธิเลือกตั้งของสตรีและฉบับที่สำคัญอีกฉบับหนึ่ง คือ ฉบับที่ 26 (ค.ศ.1971) เกี่ยวกับการลดอายุของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง จาก 21 ปี เป็น 18 ปี (มนตรี รูปสุวรรณ 2538: 111)

3.3 การปฏิวัติใหญ่ฝรั่งเศส 1789

ฝรั่งเศสในศตวรรษที่ 18 พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ได้ทรงทำพินัยกรรมราชบัลลังก์ให้แก่พระเจ้าหลุยส์ที่ 15 ซึ่งใน ค.ศ.1715 ทรงมีพระราชบัญญัติเรียกว่า “พระราชบัญญัติราชบัลลังก์” ให้แก่พระเจ้าหลุยส์ที่ 15 ระบุว่า ทรงมีอำนาจหน้าที่ต้องดูแลประเทศแทนในตอนปลายสมัยของพระเจ้าหลุยส์ที่ 15 ระหว่าง ค.ศ.1743-1774 ระบบอนสมบูรณ์ราษฎร์เสื่อมลงเรื่อยๆ พระเจ้าหลุยส์ที่ 15 แม้ว่าจะทรงมีสติปัญญาเฉียบแหลมและรอบรู้ แต่ก็ไม่ทรงสนใจที่จะบริหารราชการแผ่นดินขาด ความเป็นผู้นำ ความขยันขันแข็งและความมั่นพระทัยในตัวพระองค์เอง นอกจากนี้ยังทรงใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยจนรัฐมีหนี้สินมากขึ้นเรื่อยๆ เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินรุนแรงขึ้นและก่อให้เกิดความมุตติธรรมในด้านการเก็บภาษี ขณะเดียวกันได้นำประเทศเข้าไปพัวพันในสงครามครั้งแล้วครั้งเล่า ทำให้เสียค่าใช้จ่ายเป็นอันมาก ในที่สุดพระองค์เสด็จสวรรคตใน ค.ศ.1774 โดยทั้งหนี้สินจำนวนมหาศาลไว้ พร้อมกับห้องพระคลังที่ว่างเปล่าเท่านั้น (อ้างอิง ชาญงาม 2521: 98-107)

ต่อมาพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ทรงสนพระทัยแต่เรื่องการล่าสัตว์ และทรงปล่อยพระองค์ให้อาญัติได้อิทธิพลของพระมหาเสี้ย คือพระนางมาเร-อองตัวแน็ต ซึ่งทรงเอาราษฎร์ที่ต้องเสียภาษี ให้เข้าไปพัวพันในสงครามการต่อสู้ เพื่ออิสรภาพของอเมริกา นอกจากนี้ได้มีนักปรัชญาเผยแพร่แนวความคิดต่างๆ อันส่งผลให้ระบบอนสมบูรณ์ราษฎร์เสื่อมถอยลงตามลำดับ (อ้างอิง ชาญงาม 2521: 116-118) คือ

- มองเตสกิเยอ (Montesquieu) ได้เขียนหนังสือชื่อ “L’Esprit des Lois” ซึ่งพิมพ์ใน ค.ศ.1748 เขาเห็นว่าความมีสถาบันอื่นๆ มาจำกัดการใช้อำนาจของกษัตริย์ และการใช้เสรีภาพของประชาชนไม่ให้เกินขอบเขตอันควร ควรจะมีการแบ่งอำนาจออกเป็น 3 ฝ่าย คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการระบบของการปกครองที่ดีที่สุดนั้นคือ ระบบที่มีสภานากรควบคุมการใช้อำนาจของพระมหากษัตริย์ โดยให้ชนชั้นบุนนาคและชนชั้นกลางเป็นผู้เลือกตั้งสมาชิกของสภา

- วอลเตอร์ (Voltaire) เป็นนักปรัชญาที่ต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิ เสรีภาพ และ ความยุติธรรมแก่ประชาชน เช่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการนับถือศาสนา เป็นต้น
- จัง จาคส์ รูสโซ (Jean Jacques Rousseau) ได้เขียนหนังสือชื่อ “Emile” และ “Contrat Social” ชึ้นพิมพ์ใน ค.ศ.1762 รูสโซมีแนวความคิดว่า คนทุกคนมี ความเสมอภาคกัน และต่างก็มีสิทธิเลือกผู้แทนรายภูมิอย่างเท่าเทียมกัน จนเห็นได้ว่า จากสภาพสังคม เศรษฐกิจ ที่ยั่งยืนก็ต้อง การเก็บภาษีที่ไม่เป็นธรรมก็ต้อง การ เผยแพร่แนวความคิดของนักปรัชญาต่าง ๆ ก็ต้อง การปกป้องในระบบสมบูรณ์แบบสิทธิมนุษย์ ก็ต้อง การกอบกับการประ韶ศิลป์และการเมือง ตั้งต่าง ๆ เหล่านี้ก็ต้องกอบกันทำให้ ประชาชนชาวฝรั่งเศสลุกขึ้นก่อการปฏิวัติใหญ่ เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ.1789 โดยเข้าทำลาย คุก BASTILLE ซึ่งกักขังนักโทษการเมือง และได้มีการจับกุมกษัตริย์ ราชินี บุนนาง มาประหารชีวิตเป็นจำนวนมาก ต่อมาเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ.1789 สมัชชาแห่งชาติได้ ประกาศใช้ “ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและพลเมือง” (Declaration des Droits de l'Homme et du Citoyen) ซึ่งมีคำารังกบทว่า

“บรรดาผู้แทนของประชาชนชาวฝรั่งเศสซึ่งประกอบเป็นสมัชชาแห่งชาติได้พิจารณา เห็นว่า ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความหลงลืม ความไม่นำพาต่อสิทธิของมนุษย์เป็นต้นเหตุนำมาซึ่งภัยพิบัติแก่ประชาชน และความเหลวแหลกของรัฐบาล จึงพร้อมกันให้ประกาศเป็นปฏิญญา โดยชัดแจ้งแสดงถึงสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์อันศักดิ์สิทธิ์และไม่อาจโอนให้แก่กันได้ เพื่อ ให้ปฏิญญานี้ซึ่งปรากฏอยู่ต่อหน้าบรรดาสมาชิกของสังคมนั้น จักได้เดือนให้ทุกคนดำเนินถึงสิทธิ และหน้าที่ของตนอยู่ทุกเมื่อ เพื่อให้การกระทำการของอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อันเป็นไปตามความมุ่งหมายของการจัดการปกครองบ้านเมือง ซึ่งแต่นี้เป็นไปจะมีมาตรฐานอยู่บนหลักการ ธรรมดายังไม่อาจจะคัดค้านได้นั้น มุ่งไปในทางที่จะผลดุลรักษาไว้ซึ่งรัฐธรรมนูญ และความเจริญ ศุขของประชาชน

ฉะนั้น สมัชชาแห่งชาติจึงรับรู้และขอประกาศสิทธิ์ต่อไปนี้ของมนุษย์และพลเมืองต่อหน้า และภายใต้ความพิทักษ์ของพระผู้เป็นเจ้า”

ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและพลเมืองนี้ มีเนื้อหาอยู่ 17 ข้อ ในข้อที่ 1 ได้ กล่าวว่า “มนุษย์ทั้งหลายเกิดมาเมื่อสภาวะเสรีภาพและมีสิทธิเสนอเหมือนกัน” เป็นการเริ่มต้น กล่าวเน้นถึงเสรีภาพ และความเท่าเทียมกัน และในข้อที่ 2 ได้กล่าวต่อมาว่า “วัตถุประสงค์ของ สังคมการเมืองทั้งปวงคือการช่วยรักษาไว้ซึ่งสิทธิของมนุษย์อันมีอยู่โดยธรรมชาติและที่ไม่อาจ ริบรองได้” จะเห็นว่า เมื่อมนุษย์เกิดมาทั้งหมดก็มีสังคมและภายใต้สังคมการเมือง สิทธิที่มีอยู่โดย

ธรรมชาติจะต้องไม่ถูกริบตอน สิทธิ์ดังกล่าวก็คือ สิทธิ์ที่จะมีเสรีภาพ สิทธิ์ในทรัพย์สิน สิทธิ์ที่จะมีความปลอดภัย และสิทธิ์ที่จะต่อต้านการกดขี่ ส่วนคำว่า “เสรีภาพ” ได้กล่าวไว้ในข้อที่ 4 ว่า “เสรีภาพประกอบด้วยอำนาจที่จะกระทำการสิ่งใดที่ไม่ก่อให้เกิดภัยต่อราย ความเดือดร้อน รำคาญต่อผู้อื่น” จากคำกล่าวนี้เห็นได้ว่า เสรีภาพ มีขอบเขตที่กว้างขวางมาก ตราบใดที่ไม่เป็นการรบกวนสิทธิ์ของผู้อื่นแล้วก็สามารถทำได้ นอกจากนี้ก็ยังมีการกล่าวถึงเสรีภาพส่วนบุคคลเสรีภาพในการเชือดือครัว ฯ และเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความคิดอีกด้วย

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า ปฏิญญาฯ ด้วยสิทธิมนุษยชนและพลเมืองเป็นเอกสารทางสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ ที่มีการกล่าวอ้างถึง ทั้งในด้านการเผยแพร่องค์การศึกษา และการกล่าวอ้างถึงเพื่อเป็นเหตุผลสนับสนุนในการต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน